

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2025

Versie: basisverzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden op hoofdlijnen:

- het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel;
- het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie;
- het college geeft een toelichting op deze verklaring;
- de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college dient het aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2026 hebben ontvangen. Het ingevulde aanvraagformulier dient voor instemming aan de raad te worden voorgelegd en wordt na ondertekening aangeboden aan de commissie via de website.

Basisformulier

Dit betreft het basisformulier. Het college maakt gebruik van dit formulier wanneer het voldoet aan beide onderstaande voorwaarden:

- 1) Het college doet een aanvraag voor het reguliere vangnet (met een eigenrisicodrempel van 7,5%); en:
- 2) de gemeente heeft over 2023 en/of over 2024 geen vangnetuitkering ontvangen.

Gemeenten die een aanvraag doen voor het uitgebreide vangnet of die over 2023 en/of 2024 wel een vangnetuitkering hebben ontvangen dienen gebruik te maken van het uitgebreide formulier. Uitzondering hierop betreft gemeenten tot 5.000 inwoners. Deze mogen te allen tijde gebruik maken van het basisformulier, ook als in 2023 en/of in 2024 een vangnetuitkering is toegekend of wanneer er een aanvraag gedaan wordt voor het uitgebreide vangnet.

Aanpassingen in het format van de pagina's met vragen en ondertekening niet toegestaan

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's met de vragen en ondertekening aanpast.

Meer informatie

Op de website van de Toetsingscommissie staat een verdere toelichting op dit formulier:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2025>

De toetsingscommissie heeft een checklist gemaakt voor gemeenteraadsleden. Het is een handzaam lijstje vragen en aandachtspunten. Raadsleden kunnen dit lijstje gebruiken bij het beoordelen van de vangnetaanvraag van het college. Deze checklist is opgesteld in samenwerking met raadsleden uit

verschillende gemeenten en de Nederlandse Vereniging voor Raadsleden. De checklist staat samen met andere informatie op de website van de VNG:

<https://vng.nl/artikelen/vangnetuitkering-participatiewet-informatie-voor-raadsleden>

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende onderdelen:

- Samenvatting van de verklaring
- De beschrijving van de wijze waarop de gemeenteraad is geïnformeerd door het college
- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

Samenvatting van de verklaring van het college

De verklaring van het college bestaat uit vier subonderdelen: A) analyse van de oorzaken van het tekort, B) getroffen maatregelen om het tekort te reduceren, C) beoogd effect van de genoemde maatregelen & D) ondertekening door het college.

Het college geeft hieronder een samenvatting van onderdeel A, B en C. Die geeft de gemeenteraad een kernachtig overzicht, op basis waarvan het raadslid kan vaststellen waarmee hij of zij instemt. Voor het gemeenteraadslid dat zich wil verdiepen in de verklaring van het college, wordt verwezen naar onderdelen A, B, C en D van het aanvraagformulier.

Richtlijn voor de omvang van de samenvatting van de drie onderdelen is in totaal maximaal 300 à 400 woorden.

Vangnetregeling 2025

Oirschot 2025	Euros	Percentage (afgerond)
Lasten Oirschot	€ 3.402.931	(112,53%)
Budget Rijk voor Oirschot	€ 3.024.094	(100%)
Eigen aandeel Oirschot	€ 302.409	(10%)
Vangnetregeling	€ 76.428	(2,53%)
Tekort Oirschot	€ 378.837	(12,53%)

A. Samenvatting onderdeel analyse van de oorzaken van het tekort

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk wat het probleem is.

Het tekort op het BUIG-budget in 2025 bij de gemeente Oirschot wordt veroorzaakt door een duidelijke stijging van het aantal uitkeringen en aanverwante voorzieningen, terwijl het rijksbudget niet in hetzelfde tempo meegroeit. Het aantal bijstandsuitkeringen nam toe van 140 eind 2024 naar

157 eind 2025. Een belangrijk deel van deze groei hangt samen met de instroom van statushouders (47 personen en 20 huishoudens). Door de huisvestingstaakstelling en de oplevering van sociale woningbouw is aan de plaatsingsopgave 2025 (30) voldaan en is de achterstand uit 2024 ingelopen (van 23 naar 6). Tegelijk leidt uitbreiding van de sociale woningvoorraad tot een grotere groep inwoners met een verhoogde kans op bijstandsafhankelijkheid.

Daarnaast steeg het aantal verstrekte loonkostensubsidies naar 36, een toename van zes ten opzichte van het jaar ervoor. Deze voorziening ondersteunt duurzame plaatsing op werk, maar verhoogt op korte termijn de lasten. Regionale cijfers van KempenPlus laten zien dat de totale instroom in uitkeringen hoger ligt dan in 2024, onder andere door statushouders, verhuizingen en verlies van inkomen. De nieuwe instroom heeft gemiddeld een grotere afstand tot de arbeidsmarkt, waardoor trajecten langer duren en intensiever zijn.

De financiering via het BUIG-budget sluit hier onvoldoende op aan. Door de landelijke verdeelsystematiek, gebaseerd op historische cijfers, groeit het budget met vertraging mee. Voor kleine gemeenten werkt dit extra nadelig. Voor 2025 is een overschrijding van € 378.837 (12,5%) gerealiseerd (SISA2025). Een deel (€ 76.428) kan via de vangnetregeling worden gecompenseerd, maar een aanzienlijk aandeel blijft voor rekening van de gemeente.

B. Samenvatting onderdeel getroffen maatregelen om het tekort te reduceren.

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen afdoende is om de geschetste problemen aan te pakken.

In 2025 is een breed pakket aan maatregelen ingevoerd om de instroom te beperken en de uitstroom naar werk te versnellen. De werkdiagnose is ingevoerd als standaardinstrument voor bijstandsgerechtigden. Hiermee wordt systematisch en vroegtijdig vastgesteld welk traject richting werk of participatie het meest passend is. Gebruik en resultaten worden continu gemonitord en bijgestuurd.

Samen met WSD is de inzet op arbeidsontwikkeling, begeleid werk en loonkostensubsidie versterkt. Er wordt actief gestuurd op het realiseren van meer plaatsingen, zowel intern als bij externe werkgevers. Inwoners in het doelgroepregister zonder werk worden gericht benaderd. Ook wordt extra ingezet op het invullen van beschut-werkplekken.

Voor vergunninghouders is de begeleiding geïntensiveerd met specialistische capaciteit op inburgering, participatie en werk. Taaltrajecten en werkgerichte activiteiten worden gecombineerd in duale trajecten. De uitvoeringsregie wordt dichterbij de gemeente georganiseerd en de samenwerking met WSD en Best wordt verder verdiept om effectiever te kunnen sturen.

C. Samenvatting onderdeel beoogd effect van de genoemde maatregelen

Het college maakt in dit onderdeel duidelijk dat dit pakket van maatregelen tezamen leidt tot tekortreductie, waarbij het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief is beschreven en inzichtelijk is gemaakt.

De maatregelen zijn gericht op verkorting van de uitkeringsduur, vergroting van participatie en verhoging van de uitstroom naar werk. Door de werkdiagnose wordt sneller een passend traject ingezet. De versterkte samenwerking met WSD en de gerichte inzet van loonkostensubsidie en beschut werk vergroten de plaatsingskansen van mensen met een beperking.

De intensieve begeleiding van vergunninghouders versnelt taalontwikkeling en arbeidsmarkttoeleiding. Betere regie en nauwere samenwerking in de uitvoering zorgen voor minder uitval en meer resultaatgerichte trajecten. Gezamenlijk leiden deze maatregelen naar verwachting tot een structurele demping van de uitkeringslasten en daarmee tot tekortreductie op middellange termijn.

Op welke wijze heeft het college de gemeenteraad geïnformeerd?

In dit onderdeel beschrijft het college op hoofdlijnen hoe het de raad betrokken heeft bij het proces vanaf de signalering van het tekort. Daarbij gaat het om het proces van het bepalen en treffen van maatregelen tot aan het moment van het voorleggen van de verklaring van het college aan de raad. Het college geeft aan op welke momenten het de gemeenteraad heeft geïnformeerd. Het college dient hiervoor een X te plaatsen voor het betreffende onderdeel. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

Op welke momenten werd de raad geïnformeerd over beleid, uitvoering en sturing van de Participatiewet en meer specifiek over het tekort op de BUIG, de maatregelen en de beoogde effecten daarvan?

X	Moment in het proces
	De kadernota, de begroting.
X	Voorjaars- en najaarsbericht en jaarrekening.
	Maand-, kwartaal- of halfjaarrapportage. (ook wel genoemd Turap, Marap etc)
	Beleidsplannen, strategie- of koersdocumenten, plannen van aanpak of evaluaties.
	Informatie over bestandsontwikkelingen of over de voortgang van maatregelen.
	Nieuwsbrieven, bijeenkomsten en/of presentaties.

Samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad

In de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad staat op hoofdpijnen op welke onderwerpen de raad heeft gereageerd op de verklaring van het college. De onderdelen van de verklaring zijn vaak al eerder in de raad besproken. Het gaat dus om het gehele proces vanaf de signalering van het tekort. Verder betreft het hier alleen onderwerpen die in de raadsbesluiten zijn opgenomen, die afwijkend zijn van het raadsvoorstel.

Om de beschrijving zo eenvoudig mogelijk te houden wordt gebruik gemaakt van een checklist die kan worden aangevuld. Het verzoek is om aan te kruisen welke onderwerpen in de raadsbesluiten zijn opgenomen. Nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden plaatst het college een X voor de betreffende onderdelen. In de onderste regels is ruimte voor aanvullingen.

X	Typering van de reacties die in de raadsbesluiten zijn opgenomen gedurende het gehele proces
	Expliciet goedkeurend, waardering over analyse en maatregelen uitgesproken
	Impliciet goedkeurend, is behandeld als hamerstuk
	Afkeurend en gevraagd het plan te herzien
	Verzoek om onderdelen van de globale analyse te herzien of aan te vullen
	Verzoek om bepaalde maatregelen te schrappen of aanvullend maatregelen te treffen.
	Verzoek om het tempo van invoering en/of uitvoering van maatregelen te versnellen.
	Verzoek om extra informatie over maatregelen
	Verzoek om meer informatie t.a.v. de beoogde effecten van maatregelen
	Verzoek om gerealiseerde effecten te monitoren en terug te koppelen
	Motie om een andere beleidsmaatregel te treffen

NB: bovenstaande tabel dient pas te worden ingevuld nadat de behandeling in de gemeenteraad heeft plaatsgevonden.

1. Verklaring college bij een basisverzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college de analyse van de oorzaken van het tekort.

Het verwachte tekort op het BUIG-budget 2025 moet worden begrepen tegen de achtergrond van zowel lokale volume groei als regionale en landelijke ontwikkelingen in de bijstand. Uit de managementrapportage van KempenPlus over 2025 blijkt dat het totale BUIG-klantenbestand Kempenbreed met circa 7% is toegenomen. Voor Oirschot is de stijging sterker zichtbaar: het aantal uitkeringen nam toe van 140 eind 2024 naar 157 eind 2025 (+12%). Deze stijging ligt dus boven het regionale gemiddelde.

De instroomgegevens laten zien dat 30% van de nieuwe instroom bestaat uit statushouders. In absolute zin is statushouderinstroom één van de grootste instroomcategorieën (regionaal 68 van 230 instromers in de Participatiewet in 2025). Dit hangt direct samen met de Rijksopgelegde huisvestingstaakstelling (voor Oirschot 2025: 30, 2024: 40). Door de oplevering van sociale woningbouw kon Oirschot deze taakstelling uit 2025 realiseren en het grotendeels inlopen van de achterstand uit 2024 (van 23 naar 6). In totaliteit heeft Oirschot 47 personen en 19 huishoudens gehuisvest in 2025. Dit is beleidsmatig gewenst, maar heeft op korte termijn een uitgaven verhogend effect, omdat veel statushouders bij vestiging nog niet direct economisch zelfstandig zijn.

Daarnaast is regionaal (5 Kempengemeenten) sprake van instroom door verhuizing (34), Arb. Dienstbetrekking/uitkering ziekte (32), inkomensverlies (23 gevallen) en uitkering werkloosheid (15). Tegelijk is de uitstroom naar werk aanwezig (regionaal 60 door arbeid) in 2025. Ook bereiken relatief weinig cliënten direct regulier werk, omdat de nieuwe instroom gemiddeld een grotere afstand tot de arbeidsmarkt heeft. KempenPlus geeft aan dat taalverplichtingen, gebrek aan kinderopvang, zorgproblematiek en lage startkwalificaties uitstroom vertragen.

De lastenontwikkeling wordt verder beïnvloed door instrumentgebruik. Het aantal loonkostensubsidies in Oirschot steeg naar 36 (+6). Regionaal blijft de invulling van de Banenafpraak achter: circa 44% van de doelgroep heeft geen werk (± 3.044 personen). Voor Oirschot gaat het om circa 120 personen zonder werk in het doelgroepregister. Extra inzet op LKS en beschut werk is noodzakelijk, maar verhoogt tijdelijk de BUIG-gerelateerde lasten.

De budgetkant blijft daarbij achter. De BUIG-uitkering wordt voor kleinere gemeenten grotendeels gebaseerd op uitgaven van twee jaar eerder. Hierdoor sluit de rijksbijdrage onvoldoende aan op de actuele volume groei. Voor 2025 is een overschrijding van € 378.837 (12,5%) gerealiseerd (SISA2025).

Volgens de vangnetregeling wordt het tekort boven 7,5% deels gecompenseerd, maar blijft een substantieel eigen risico bestaan. Dit verklaart het structurele karakter van het tekort in 2025.

B. Getroffen maatregelen om het tekort te reduceren

Hieronder beschrijft het college maatregelen die zijn getroffen om een bijdrage te leveren aan het reduceren van het tekort.

Om de volumegroei en uitkeringsduur te beheersen is een breed uitvoeringspakket ingezet. De belangrijkste methodische wijziging is de invoering van de werkdiagnose in 2025. Dit instrument wordt standaard toegepast bij nieuwe en bestaande bijstandsgerechtigden ("standaard tenzij"). Het brengt arbeidsvermogen, ontwikkelpunten en belemmeringen systematisch in beeld. Hierdoor worden trajecten sneller en gericht ingezet. Er is een uitvoerende klankbordgroep ingericht en er wordt gewerkt volgens een plan-do-check-act cyclus.

De rol van sociaal ontwikkelbedrijf WSD is vergroot. Samen met WSD is ingezet op meer plaatsingen in begeleid werk, beschut werk en LKS-banen. Regionaal is nog ruimte binnen de taakstelling beschut werk en worden partners actief benaderd om kandidaten toe te leiden. Accountmanagement richting werkgevers is versterkt, met nadruk op externe plaatsingen.

Voor de doelgroep Banenafpraak zonder werk wordt in 2025 een actieve benaderactie uitgevoerd, met als doel hen via WSD naar werk of ontwikkeltrajecten te leiden. Dit sluit aan bij de regionale speerpunten: realisatie van garantiebannen, structurele inzet LKS en gerichte jongerenaanpak.

Voor vergunninghouders is extra capaciteit georganiseerd. Via KempenPlus (en straks in de samenwerking met Best) zijn twee medewerkers volledige actief op inburgering, werk en het Persoonlijk Inburgeringsplan. Er wordt gestuurd op duale trajecten: taal + participatie + werk. MAP-trainingen en werkvloergerichte taaltrajecten worden ingezet. Ondanks personele wisselingen in 2025 is deze lijn voortgezet.

Daarnaast is de uitvoeringsregie heringericht: taken worden minder op afstand geplaatst (KempenPlus) en dichterbij de gemeentelijke sturing georganiseerd (in huis bij Oirschot samen met Best), met het oog op kortere lijnen, snellere besluitvorming en betere dossierregie.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

Hieronder maakt het college inzichtelijk dat de getroffen maatregelen bijdragen aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een inschatting van het beoogde effect.

Het totale maatregelenpakket is gericht op drie meetbare effecten: verkorting van de gemiddelde uitkeringsduur, verhoging van de uitstroom naar werk en betere benutting van participatie-instrumenten. De werkdiagnose moet ervoor zorgen dat cliënten sneller in het juiste traject komen en minder lang in een ongericht of te licht traject blijven.

De versterkte inzet van WSD en accountmanagement moet leiden tot meer externe plaatsingen, zowel via loonkostensubsidie als via beschut werk en detachering. Dit draagt bij aan duurzame

participatie en vermindert langdurige afhankelijkheid. De actieve benadering van het doelgroepregister zonder werk moet het onbenutte arbeidspotentieel verkleinen.

Bij vergunninghouders wordt versnelling verwacht door de combinatie van taal, participatie en werk. Vroeg starten (ook al op AZC-locaties) en duale trajecten vergroten de kans op snellere arbeidsinschakeling.

Volgens ervaringscijfers uit de participatiepraktijk treden budgettaire effecten met vertraging op. Het college verwacht daarom vooral een middellangetermijneffect: demping van volumegroei, hogere uitstroom en daarmee afremming van de BUIG-lastenontwikkeling. Binnen de gegeven Rijkskaders en arbeidsmarktinvoeden is dit het maximaal haalbare sturingsperspectief.

Overzicht taakstelling huisvesting vergunninghouders (statushouders), realisatie en achterstand/voorsprong

	Taakstelling	Totale opgave (taakstelling + eerdere achterstand)	Realisatie	Achterstand (-)/ voorsprong (+) einde periode	Aantal gehuisveste huishoudens
2023-I	23	32	21	-/- 11	8
2023-II	19	30	32	+ 2	7
2024-I	21	19	10	-/- 9	4
2024-II	19	28	5	-/- 23	2
2025-I	16	39	31	-/- 8	16
2025-II	14	22	16	-/- 6	4

Januari 2025 zijn de 24 sociale huurappartementen opgeleverd in Ekerschot Noord. Daarvan zijn er 7 toegewezen aan statushouders.

In april 2025 zijn de 18 sociale huurwoningen in Veld 7 opgeleverd. Daarvan zijn er 3 toegewezen aan statushouders.

D. Ondertekening

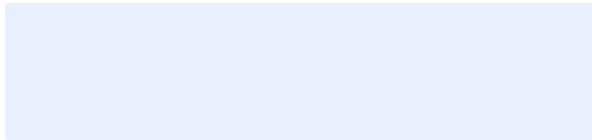
Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen. Omdat de financiering van de bijstand via de gemeenten verloopt, is het aan de colleges en raden van gemeenten om de aanvraag op te stellen en in te dienen. De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris. De ondertekening is volledig indien de naam van de gemeente en de naam van de ondertekenaar zijn ingevuld, de datum is ingevuld en de handtekeningen zijn gezet.

De verklaring is slechts geldig indien het college deze met het door de minister van SZW ter beschikking gestelde aanvraagformulier heeft aangeboden aan de raad.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Oirschot verklaart dat het vóór 15 augustus 2026 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

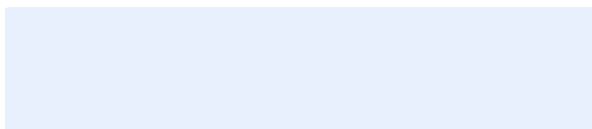
Datum: 15 augustus 2026

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: Rob Brekelmans

De burgemeester,

Naam van de ondertekenaar: Judith Keijzers-Verschelling

2. Instemming gemeenteraad

In artikel 10, eerste lid, onderdeel d, Besluit Participatiewet staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. De instemming is pas geldig indien de verklaring aan de raad is aangeboden in de vorm van het door de minister vastgestelde aanvraagformulier.

De gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college. Daarmee bevestigt de gemeenteraad dat het college:

1. voldoende duidelijk heeft gemaakt wat de oorzaken zijn van het tekort;
2. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat het pakket van maatregelen effectief is om de geschetste problemen aan te pakken, binnen de mogelijkheden die de gemeente heeft;
3. voldoende duidelijk heeft gemaakt dat dit pakket van maatregelen, voor zo ver door de gemeente beïnvloedbaar is, leidt tot een beoogde tekortreductie. Daarbij wordt het effect van deze maatregelen kwantitatief dan wel kwalitatief inzichtelijk gemaakt.

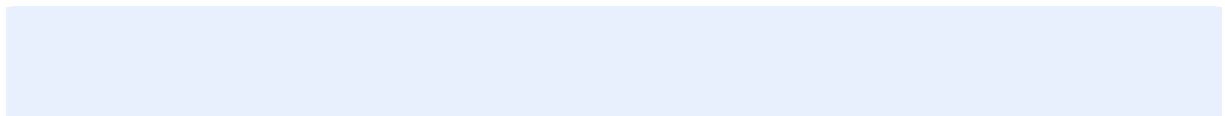
Ondertekening

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient voor het moment van indiening van het verzoek zijn instemming te hebben gegeven. De aanvraag dient uiterlijk 15 augustus 2026 door de Toetsingscommissie te zijn ontvangen.

De gemeenteraad van de gemeente Oirschot stemt in met de onder 1 door het college van deze gemeente afgegeven verklaring.

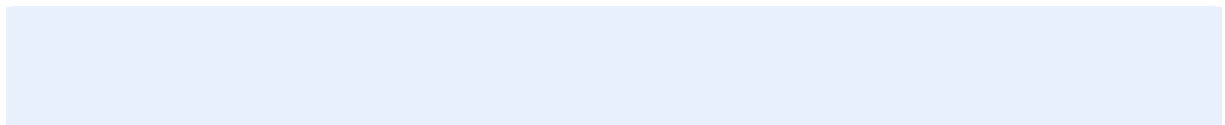
Met de ondertekening gaat de gemeenteraad akkoord met de beschrijving van de wijze waarop hij is geïnformeerd door het college en met de weergave van de samenvatting van de opvattingen van de gemeenteraad.

De voorzitter,

Naam van de ondertekenaar: Judith Keijzers-Verschelling

De griffier,

Naam van de ondertekenaar: Mark van Oosterwijk